

**AZ IRAT ELEKTRONIKUS IRATRÓL
KÉSZÍTETT MÁSZOLAT**

Elektronikusan aláírta:

Sziget

PESTI KÖZPONTI KERÜLETI BÍRÓSÁG
ÉRKEZTETŐ IRODA 2.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 1 4 8 3 - 0 / 2020
Alkotmánybíróság	1015 Budapest
Donáti u. 35-45	Dátum: 2020 SZEPT 0 4.
Az első fokozat bíróság útján	Kezelőiroda:
Példány: 1	Melléklet: 8 db
Tisztelt Alkotmánybíróság!	

ÜGYSZÁM	KEZDŐIRATON:
ÉRKEZÉS MÓDJA: POSTÁN / E-MAILEN /	GYÚJTÓLÁDÁSA / SZEMÉLYESEN / FAXCN
ÉRK:	2020 -08- 1 3
PÉLDÁNY:	FELZET:
MELLÉKLET:	KÖZTÜK:
ÜGYSZÁM:	ITÓIRATON:

Alulírott, [redacted] nyilvántartás: a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény alapján az Országgyűlés által elismert egyház; [redacted] indítványozó a törvényes határidőn belül, a csatolt meghatalmazás alapján aluljegyzett dr. Szecsődi Zsolt ügyvéd ([redacted] jogi képviselője útján elsődlegesen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: „Abtv.”) 27. § bekezdése és másodlagosan a 26. § (1) alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Elsődlegesen kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság csatolt 44.Pf.630.178/2020/6-os számú, 2020. június 16-án, elektronikus úton kézbesített jogerős ítéletét, valamint az előzményi, ugyancsak csatolt, Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. december 3-án kelt 4.P.88.192/2018/42-es számú elsőfokú ítéletét semmisítse meg az Abtv. 43.§ (1) bekezdése alapján, mert az sérti az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdését, VII. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (1) (2) bekezdését.

I. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

I. a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Néhai [redacted] csatolt, 2017. szeptember 30-án kelt írásbeli magánvégrendelete alapján [redacted] közjegyző csatolt, 41011/Ü/343/2018/9-es számú hagyatékátadó végzése alapján ideiglenes hatállyal indítványozó részére adta át az érintett hagyatékot. A törvényes örökös [redacted] mint felperes keresetet indított a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt. Az elsőfokú bíróság 2019. december 3-án kelt 4.P.88.192/2018/42-es számú elsőfokú ítéletében helyt adott felperes másodlagos kereseti kérelmének, amely ítélet ellen indítványozó törvényes határidőn belül fellebbezést nyújtott be. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 44.Pf.630.178/2020/6-os számú, 2020. június 16-án, elektronikus úton kézbesített jogerős ítéletével helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az elsőfokú és másodfokú ítélet rendelkező részében megállapította, hogy néhai [redacted] hivatkozott írásbeli magánvégrendeletében szereplő indítványozónak rendelt juttatás érvénytelen önmagában az azt aláíró tanúk felekezeti hovatartozása alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 7:19. § alapján.

Az indítványozó [redacted] a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. sarkalatos törvény alapján az Országgyűlés által elismert bevett egyház, jogi személy. Jelenleg 291 gyülekezete van Magyarországon, a legfőbb vallásos ünnepén, [redacted] 2020-ban 36.666 -an vettek részt. A 2011-es népszámláláskor 31.727-en vallották magukat [redacted]

A hivatkozott végrendeletet aláíró tanúk is a [REDACTED] Egyház tagjainak vallották magukat, viszont fontos kiemelni, hogy azzal, hogy valaki az Egyház tagjává válik a megkeresztelkedéssel, semmilyen anyagi természetű juttatásban nem részesül, semmilyen anyagi érdekeltsége nem keletkezik a végrendelező vonatkozásában az Egyháztól. Az Egyházi „tagság” semmilyen formában nem hasonlítható össze egy Ptk-ban meghatározott gazdasági társaságban meglévő „tagsággal”, ami az utóbbinál igazából részesedést (és így anyagi érdekeltséget) jelent bár a magyar nyelv mindkettőre használja a tag kifejezést.

I. b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó a fenti módon kimerítette a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőségeket, felülvizsgálati vagy perújítási kérelmet nem terjesztett elő.

I. c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló 44.Pf.630.178/2020/6-os számú, 2020. május 21-én kelt jogerős ítéletet 2020. június 16-án, elektronikus úton vette kézhez jogi képviselőjéhez történő elektronikus kézbesítés útján. Ennek megfelelően a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésekor az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidő megtartásra került.

I. d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó az I. a) alpontban hivatkozott polgári perben, mint alperes vett részt, a jogerős ítélet jogait, jogos érdekeit közvetlenül érinti.

I. e) Az Abtv. 29. § foglalt feltételek megléte

Az új Ptk. 7:19.§ (4) bekezdésének egyházi jogi személyek, ezen belül is bevett egyházak tagjaira történő hivatkozott ítéletben történt alkalmazása alaptörvény ellenes megoldást jelent, hiszen így alaptörvény-ellenes bizonyítási eljárást folytattak le a bírósági eljárásban, illetve a bírósági ítéletben foglalt megoldás esetén a jövőben – hasonló probléma elkerülése végett- alaptörvény-ellenes vallási hovatartozásról szóló nyilatkozatokat kellene kérni a végrendeleti tanúktól, a végrendelet elkészítésében közreműködő ügyvédektől sőt a közjegyzőktől is amennyiben bárki bevett egyház részére végrendeleti juttatást rendelni, illetve újra és újra szükségszerűen bizonyítási kérdésként merülne fel a hagyatéki/bírósági eljárásokban a végrendeleti tanúk, közreműködők vallási hovatartozásának kérdése, ami szükségtelen és aránytalan korlátozás egy demokratikus társadalomban.

A hivatkozott ügyben eljáró bíróság jogellenesen tette a bizonyítási eljárás részévé a végrendeleti tanúk vallási hovatartozását. Az elsőfokú bíróság megoldása alaptörvény-ellenes jogalkalmazást eredményez és álláspontom szerint nyilvánvalóan sérti az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdését, VII. cikk (1) bekezdését XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (1) (2) bekezdését, továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezményének 8., 9. és 14. cikkét, valamint az első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

II.A. Elsődlegesen kérjük az Abtv. 27.§ alapján a hivatkozott ítéletek megsemmisítését

II.A.1 Az eljáró bíróság jogellenesen tette a bizonyítási eljárás részévé a végrendeleti tanúk vallási hovatartozását

Bár az elsőfokú bíróság az ítéletében azt állítja, hogy osztja az indítványozó ellenkérelemben kifejtett azon álláspontját, hogy a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága kiemelten fontos és védendő alapvető jog, mégis ennek ellentmond, hogy az ellenkérelemben foglaltak ellenére a bizonyítási eljárás részévé tette a végrendeletet aláíró okirati tanúk vallási hovatartozásának, vallási meggyőződésének kérdését, és kifejtette azon álláspontját, hogy ha az erre vonatkozó bírói kérdésre esetleg nem válaszoltak volna a hivatkozott tanúk, úgy az

egyéb módon is a bizonyítási eljárás része lehet, az elsőfokú ítélet 5. oldal 5. bekezdése szerint:

„Amennyiben a tanúk a vallási meggyőződésük kinyilvánítását mellőzik, a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek a végrendeleti tanúk alperesi egyházi tagságára vonatkozóan egyéb bizonyítási eszközzel (például további tanúk indítványozásával) is eleget tehetett volna...”

Vagyis az elsőfokú bíróság a tanúk vallási hovatartozására vonatkozóan bizonyítást folytatott le, bírói kérdéseket tett fel, a bírói kérdésre adott válaszokat rögzítette, a különleges adatnak minősülő adatokat a jegyzőkönyv, az ítélet az egész bírósági akta részévé tette, továbbá elsőfokú ítéletében azt állítja, hogy jogszerű lehet egy ilyen, vallási meggyőződés mibenlétére vonatkozó bizonyítás.

Álláspontunk szerint ezzel az eljárásával az elsőfokú bíróság megsértette a tanúk magánélethez való jogát, továbbá személyes adatok védelméhez való jogát a 2018. május 25-én hatályba lépett az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 Rendeletét, az európai adatvédelmi rendeletet (továbbiakban: „GDPR”), továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkelyét, továbbá a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. sarkalatos törvény (továbbiakban: „Etv.”) 5. § (1) bekezdését.

Az Etv. 5.§ (1) bekezdés szerint:

„a lelkiismereti és vallásszabadság jogával összefüggésben állami hatóság által különleges adat nem gyűjthető.”

Ez a sarkalatos törvényben foglalt garancia a bíróságokat, mint az igazságszolgáltatást gyakorló, más hatalmi ágaktól független, politikailag és világnézetileg semleges, önálló hatóságokat is köti. E körben továbbra is hivatkozunk az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdésére, hogy: *„az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.”*

Az Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése értelmében, valamint az Ehtv. 1. § szerint:

(1) Mindenkinek joga van a lelkiismeret és a vallás szabadságához.

(2) A lelkiismereti és vallásszabadság joga magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.

(3) A lelkiismereti vagy vallási meggyőződés megválasztása, elfogadása, kinyilvánítása és megvallása, továbbá annak megváltoztatása, illetve gyakorlása miatt senkit előny vagy hátrány nem érhet.

A fentiekre tekintettel fenntartjuk, hogy álláspontunk szerint sem a hétköznapi pl. egy végrendelet tanúkénti aláírásakor, sem egy bírósági eljárásban nem kötelezhető senki a vallási/felekezeti hovatartozásának kinyilvánítására, ugyanis az sérti az Alaptörvény és az Ehtv. fentebb idézett rendelkezéseit.

Ráadásul a GDPR 6. cikke szerint személyes adatok kezelése a Bíróság által kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben az ott felsorolt valamelyik jogi alap teljesül. Álláspontunk szerint nincs ilyen jogi alap a GDPR 6. cikke alapján. Az elsőfokú Bíróság valószínűleg a 6. cikk (1) bekezdés e) alpontjára hivatkozna, mint jogszerű alapra az adatkezelésre, de álláspontunk szerint, ahogyan az fentebb ki lett fejtve az Alaptörvény és az Ehtv. alapján az elsőfokú Bíróságnak nem lett volna szabad rákérdeznie és feltárnia ezt a különleges adatot. Ezért az elsőfokú Bíróságnak nem volt felhatalmazása, jogi alapja, hogy kezelje ezen személyes adatot így ez nem felel meg a GDPR 6. cikk (1) e) alpontjában foglalt követelménynek, amely szerint az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges

az elsőfokú Bíróság részéről. Az elsőfokú Bíróság elmulasztotta alkalmazni a GDPR 5. cikkében foglalt alapelveket is. A hivatkozott személyes adat kezelése nem jogszerűen és tisztességesen történt, miután hiányzott a 6. cikkben foglalt jogalap. Ezen túl a személyes adat kezelése nem megfelelő biztonsággal történt (GDPR 5. cikk (1) f)), ugyanis ez a különleges adat részévé vált a bírósági jegyzőkönyveknek, az egész ügy aktájának és az ítéletnek.

Jogbizonytalanságot eredményez és alaptörvény-ellenes az elsőfokú bíróság által megfogalmazott és a másodfokú bíróság által megerősített „ötlet”, hogy *„valamely egyház tagjának kizárólag az minősül, aki az egyház tagjának vallja magát.* A Ptk. 7:19.§ (4) bekezdés alkalmazása esetén nem az érintett személy szubjektív és adott pillanatban, perben adott nyilatkozata az irányadó, hanem objektív, elsősorban a jogi személy által megerősített, vagy pl. a Ptk-ban szereplő jogi személyek esetében hivatalos nyilvántartásban szereplő adatok. Ilyen megerősítés nem képezte alapján a hivatkozott bírósági eljárásnak.

E tekintetben ellentmondásos is a hivatkozott bírósági ítélet hiszen egyfelől azt állítja, hogy *„valamely egyház tagjának kizárólag az minősül, aki az egyház tagjának vallja magát,* másfelől pedig ennek ellentmondóan azt, hogy: *„Amennyiben a tanúk a vallási meggyőződésük kinyilvánítását mellőzik, a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek a végrendeleti tanúk alperesi egyházi tagságára vonatkozóan egyéb bizonyítási eszközzel (például további tanúk indítványozásával) is eleget tehetett volna...”*

Nyilvánvalóan megalapozatlan és jogellenes gyakorlathoz vezet a megsemmisíteni kért bírósági ítéletek ezek megállapítása, hiszen nem állja meg a helyét az az állítás, hogy az a személy egy bevett egyház tagja, aki annak vallja magát. Bár bárki vallhatja magát bármilyen vallásúnak az egyházi autonómiából adódóan bármely bevett egyház saját önrendelkezési jogából adódóan megállapíthatja azokat a feltételeket, ami alapján egy személy ténylegesen a tagjává válik. Vagyis hiába vallja magát valaki ilyen vagy olyan vallásúnak ebből – a megsemmisíteni kért bírósági ítéletekkel ellentétben – egyáltalán nem következik, hogy az adott személy ténylegesen a bevett egyház, mint jogi személy tagja-e. Erre vonatkozóan nem is folytatott le bizonyítást az eljáró bíróság vagyis az érintett jogi személy nyilatkozata nélkül következtetett úgy a bíróság, hogy a végrendeleti tanúk indítványozó, mint jogi személy tagjai.

Ebből következik, hogy fenti rendelkezések értelmében a végrendeletet aláíró tanúk vallási/felekezeti hovatartozásának kérdése nem lehetett volna a bizonyítási eljárás része a jelen perben.

Álláspontunk szerint ez önmagában alaptörvény-ellenessé teszi a megsemmisíteni kért hivatkozott ítéleteket.

II.A.2 Az elsőfokú bíróság megoldása Alaptörvény-ellenes jogalkalmazást eredményez

Az elsőfokú bíróság az ellenkérelemben felvetett Alaptörvény ellenes jogalkalmazásra vonatkozó felvetéseinket elutasította és arra az álláspontra jutott az elsőfokú ítélet 5. oldalának 6. bekezdése utolsó mondata szerint, hogy a végrendelkező nem járt el körültekintően a végrendelet okirati tanúinak kiválasztásakor:

„A jelen esetben az örökhagyó a tanúk vallásáról tudomással bírt, és amennyiben a végrendeletében bevett egyház javára kívánt juttatást rendelni, a Ptk. 7:19.§ (1) (2) bekezdései szerinti körültekintéssel kellett volna eljárnia.

Vagyis az elsőfokú bíróság jogértelmezése szerint hasonló esetekben a végrendelkezőnek kell utánajárnia, hogy a végrendeleti tanúk melyik egyház tagja és amennyiben ezt a jogértelmezést fogadnánk el, akkor úgy járna el körültekintően egy végrendelkező személy, hogy amennyiben egy bevett egyház részére szeretne végrendeleti juttatást rendelni, úgy a tanúk olvasható nevén, lakcímén túl az egyházi, felekezeti hovatartozásáról is nyilatkoztatnia kellene a tanút, sőt esetleg tagsági igazolást kérni a bevett egyháztól, amelynek a bevett egyháztól függően több tízezer, több százezer, vagy akár több millió tagja van, (így egy ilyen

fajta tagsági nyilvántartás is nehézkes) Magyarországon, hiszen lehet, hogy a tanút szülei csecsemőkorában valamelyik bevett egyház megkeresztelt tagjává tették, amiről azonban az illető nem tud.

A fenti megoldás azonban nyilvánvalóan kivitelezhetetlen és alaptörvény-ellenes és jogbizonytalanságot eredményez, hiszen valamennyi bevett egyház javára történt végrendelet érvényességét megkérdőjeleznél, ahol a végrendeletkező élve a Ptk-ban foglalt lehetőséggel, két tanú előtt írta alá a végrendeletét vagy közjegyző, esetleg ügyvéd közreműködésével készítet végrendeletet (és az Alaptörvény rendelkezéseire tekintettel nem nyilatkozta a tanúkat, a közjegyzőt vagy a közreműködő ügyvédet vallási hovatartozásukról).

Az új Ptk. hivatkozott rendelkezése nyilvánvalóan azt a célt szolgálja, hogy a végrendeletnél közreműködő személyek érdektelenségét és így az örökhagyó akaratának szabad, minden ráhatástól mentes kinyilvánítását biztosítsa. A Ptk-ban foglalt jogi személyek, elsősorban gazdasági társaságok tagjai, munkavállalói, vezető tisztségviselői, képviselői, felügyelő bizottsági tagjai –akik közvetetten pl. osztalék/munkabér révén- a jogi személy részére történő juttatás révén anyagilag érdekeltek lehetnek, így a közreműködésük kizárása ezt a fajta érdektelenséget hivatott biztosítani.

A Ptk. ezen bekezdéséhez íródott kommentárok is ezt a társasági jogi és munkajogi jogviszonyt emelik ki: Lásd pl. „Polgári Jog, kommentár a gyakorlat számára” Szerkesztette: dr. Petrik Ferenc (HVG ORAC)

7:19.§ (4)

„ (...) A jogi személynek rendelt juttatás esetében az új szabályok szerint a jogi személy tagja, vezető tisztségviselője, képviselője, felügyelőbizottsági tagja és munkavállalója nem lehet tanú. Ehhez képest nem lehet szó nélkül hagyni azt a különbséget, hogy ez utóbbi esetben az összeférhetetlenség alapja nem az, hogy a tanú vagy a hozzátartozója részesül juttatásban, hanem az, hogy az a jogi személy, akivel a tanú a társasági jogi vagy a munkajogi szabályok szerint áll kapcsolatban.

Ezzel szemben indítványozó nem a Ptk-ban szabályozott jogi személy, hanem sui generis a 2/3-os, sarkalatos törvénynek minősülő Etv. 6. § (1) bekezdése szerinti Országgyűlés által elismert egyház, bevett egyház. Az egyházak non profit szervezetek, teljesen más elvek alapján működnek, mint a Ptk-ban szabályozott gazdasági társaságok. A bevett egyházak sajátosságai, nagyszámú tagsága miatt az egyház tagjai az új Ptk. 7:19 § (4) bekezdése szempontjából nem minősülnek „érdekelteknek”, így nyilvánvaló, hogy a hivatkozott Ptk. rendelkezésnek nem volt olyan célja, hogy vallási hovatartozástól függően kizárjon, diszkrimináljon személyeket egy írásbeli végrendeletnél tanúként, vagy egyéb módon történő közreműködésből. És ahogy az fentebb kifejtésre került az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése, valamint az Ehtv. 1.§ alapján a lelkiismereti vagy vallási meggyőződés megvallása miatt hátrány senkit nem érhet. Ezzel szemben a Ptk. 7:19. § (4) bekezdés első fokú Bíróság általi alkalmazása hátrányos bárkire nézve, aki végrendeletet készít bevett egyház, egyházi jogi személy részére, ugyanis arra kényszeríti a végrendeletkezőt, hogy vallási meggyőződéses alapon keresen tanúkat és egyéb közreműködőket, hogy ne kockáztassa a végakarata érvénytelenségét.

A Ptk. 7:19.§ (4) bekezdésének nem az egyházak tagjai a címzettjei, akik indítványozó esetében nem rendelkeznek szavazati joggal, tulajdonosi joggal vagy egyéb pénzügyi érdekeltséggel az egyházi tagsági jogviszonyukra tekintettel az egyházban. Ezen értelmezés alapján a hivatkozott Ptk. rendelkezés milliókat érinthet Magyarországon, ami teljesen ésszerűtlen eredményhez vezet. Például Magyarország legnagyobb bevett egyháza esetében, amelynek több mint 3 millió tagja van egy hasonló esetben a végrendeletkezőnek olyan tanúkat, közreműködőket kell keresnie végrendeletéhez, akik más vallásúak vagy nem hívők. Szó szerint milliók lennének kizárva, hogy közreműködjenek a végrendelete elkészítésében. Ennek kutatása önmagában egy különleges adatra irányulna, amikor is valakinek a vallási hovatartozását kellene előzetesen ellenőrizni, másfelől pedig pont azok lennének kizárva a végrendeletében való közreműködésből, akikhez talán leginkább fordulna közreműködésért, segítségért egy ilyen súlyú kérdésben.

Tehát a fent kifejtettek szerint a hivatkozott rendelkezések rendszertani értelmezéséből adódóan a vallási/felekezeti hovatartozás nem lehet értékelési szempont a Ptk. 7:19.§ (4) bekezdése szempontjából, az helyes értelmezés szerint az a Ptk-ban felsorolt jogi személyek „tagjaira” vonatkozik az Etv-ben szereplő bevett egyházakra, mint „egyházi jogi személyekre” (Ehtv. 10. §) nem, hiszen az a fenti alkotmányossági problémákat okozza.

II.A.3 A bíróság megoldása sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését

A megsemmisíteni kért hivatkozott bírósági ítéletek sértik indítványozó vonatkozásában az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, amely szerint „Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez”.

A Ptk. 7:19.§ (4) bekezdésének bevett egyházak tagjaira történő alkalmazása szükségtelenül, aránytalanul és diszkriminatív módon korlátozza indítványozó Alaptörvényben foglalt örökléshez való jogát, hiszen a saját kezűleg írt és aláírt végrendeleti formán túl valamennyi Ptk-ban rögzített formában készült írásbeli végrendeletben foglalt juttatás a fentebb bemutatott alkotmányossági problémát generálja: alaptörvény-ellenesen a végrendeleti tanúk, közreműködők vallási hovatartozásán (illetve annak megvallásán) múlik, hogy a végrendelező akaratának megfelelően indítványozó az Alaptörvényben rögzített örökléshez való joga érvényre juthasson.

II.A.4 A bíróság megoldása sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményét

A fenti megoldásával az első és másodfokú bíróság jogértelmezése nemcsak az Alaptörvény, hanem 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezményének 8., 9., 11. és 14. cikkét, valamint az első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét is sérti.

Az Egyezmény 8. cikke - A Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog

(1) Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.

(2) E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: „EJEB”) a következőket fogalmazta meg azzal kapcsolatban, hogy a személyes vallási vagy filozófiai meggyőződés kinyilvánítása az Egyezmény 8. cikkéhez, hogyan kapcsolódik:

„A Bíróság megállapítja, hogy egy személy vallásos, filozófiai meggyőződésére vonatkozó információ a magánélet egyik legintimebb részét képezi. A Bíróság egyetért a Legfelsőbb Bíróság álláspontjával, hogy kötelezővé tenni, hogy a szülők feltárják az oktatási hatóságoknak a vallási, filozófiai meggyőződésüket sértene az Egyezmény 8. cikkét...” (Folgerø and Others v. Norway (GC), no. 15472/02 §. 98. 29, June 2007).”

Az Egyezmény 9. cikke - Gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság

(1) Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és vallásszabadsághoz, ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek, mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.

(2) A vallás, vagy meggyőződés kifejezésére juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, a közegészség, vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságjogainak védelme érdekében szükségesek.”

Álláspontunk szerint a vallási hovatartozás, vallási meggyőződés bírósági perben kötelező vizsgálata, az eljárás részévé tétele egy alapvetően polgári jogi természetű ügyben a lelkiismeret- és vallásszabadság olyan korlátozása, ami nem szükséges egy demokratikus társadalomban, nincs arányban a törvényben megjelölt céllal.

Az EJEB számos alkalommal kifejtette, hogy magánszemélyeket nem szabad olyan helyzetbe hozni, amikor is kötelező megjelölni valakinek a vallási hovatartozását, meggyőződését függetlenül attól, hogy az önkéntes vagy sem. Ennek előírása a 9. cikk megsértését jelenti. A Grzelak ügyben az EJEB megállapította a következőket:

„A Bíróság ismételten megállapítja, hogy a vallási meggyőződés kinyilvánításának joga magában foglalja azt a negatív oldalt is, hogy az egyénnek joga van ahhoz, hogy ne írják elő számára, hogy megvallja a hitét, vallási meggyőződését és ne kényszerítsék olyan állásfoglalásra, amiből ez kikövetkeztethető, hogy van-e vagy nincs-e ilyen vallási meggyőződése. (lásd Alexandridis v. Greece, no. 19516/06, § 38, ECHR 2008-..., és mutatis mutandis, Hasan and Eylem Zengin v. Turkey, no. 1448/04, § 76 in fine, ECHR 2007-XI). A Bíróság elismerte, ahogy fentebb megjegyzésre került, hogy a 9. cikk a nem hívők számára is értékes szabadságjog, mint a 3. kérelmező a jelen ügyben. Ebből szükségszerűen következik, hogy jelen cikk negatív oldalának sérelme jelentkezik, amennyiben a Tagállam olyan helyzetet idéz elő, ahol a magánszemélyek –közvetve vagy közvetlenül- kénytelenek felfedni, hogy nem hívők. (Grzelak v. Poland, no. 7710/02, § 87, 15 June 2010).

Hasonló EJEB ítéletekért lásd pl. : Sinan Işık v. Turkey, no. 21924/05, §§ 44, 51-52 és 60, 2010. február 2., továbbá Papageorgiou and Others v. Greece, nos. 4762/18 és 6140/18, §§ 84 és 89, 2019. október 31.

Ráadásul az EJEB a 9. cikk fényében a 11. cikkel összefüggésben a következőket hangsúlyozta ki:

„a hívők vallásszabadsághoz való joga magában foglalja az elvárást, hogy a közösséget hagyják békésen működni, mentesen az önkényes állami beavatkozástól. A vallási közösségek autonóm működése elengedhetetlen a pluralizmus érvényesüléséhez egy demokratikus társadalomban és egy olyan központi, alapvető terület, amire a 9. cikk védelmet nyújt.” (...)

Egy olyan elvárás, hogy a hívő egyén és/vagy vallásos csoportok fedjék fel a hitüket, nyilvánvalóan ellentétes a vallási közösségek autonóm létezésével és működésével egy szabad, demokratikusan működő társadalomban. A személyes meggyőződés magánügy, ami a „forum internumra” tartozik minden egyes személynél és meghatározza a hívő személy identitását, életfelfogását, de ugyanígy értékes tulajdona az ateistáknak, agnosztikusoknak, szkeptikusoknak és a magukat érdektelennek vallóknak is.” (Buscarini and Others v. San Marino [GC], no. 24645/94, § 34,39, ECHR 1999-I) Ezen alapelvből kiindulva az EJEB arra a következtetésre jutott, hogy megengedhetetlen, hogy egy személy kötelezettségvállaló nyilatkozatot tegyen egy meghatározott hitnézet mellett.”

A fentiekre tekintettel a Ptk. 7:19.§ (4) bekezdésének olyan értelmezése, hogy kötelezővé tegye egy tanúnak, hogy nyilvánosan kijelentse személyes meggyőződését, hitét, vallási hovatartozását közvetlenül sérti ezeket az alapvető követelményeket, sérti továbbá a 9 cikket önmagában és a 11. cikkel összefüggésben is.

Az Egyezmény 14. cikke – A megkülönböztetés tilalma

A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

Az első és másodfokú bíróság által elfogadott érvelés hatásában diszkriminatív, hiszen gyakorlatilag kizárólag vallási hovatartozás alapján dönti el, hogy egy végrendeleti juttatás érvénytelen és kötelezővé teszi ezen információ nyilvánosságra hozatalát, ami „a magánélet

egyik legintimebb részlete” *Folgerø and Others v. Norway* §. 98.). Ezért álláspontunk szerint az elsőfokú ítélet sérti az Egyezmény 14. cikkét összefüggésben a 8. és 9. cikkel.

Ráadásul ez az értelmezés közvetett megkülönböztetést eredményez indítványozó vonatkozásában. Ahogy az EJEB megállapította:

“Az eltérő bánásmód aránytalanul sérelmes hatásokban is megnyilvánulhat pl. egy általános irányelv vagy intézkedés formájában, ami bár semlegesnek tűnő módon van megfogalmazva, ténylegesen megkülönböztetésben részesít egy csoportot. (...) Egy ilyen helyzet „közvetett diszkriminációhoz” vezethet, amihez nem feltétlenül szükséges a megkülönböztetési szándék.” (*D.H. and Others v. the Czech Republic* [GC], no. 57325/00, § 184, ECHR 2007-IV).

A jelen ügyben eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy valószínűleg az indítványozó az első egyház Magyarországon, aki találkozott azzal, hogy a bíróságok a Ptk. 7:19. § (4) bekezdését ilyen kiterjesztő módon értelmezik, és ezáltal teljesen érvénytelenítik az egyház részére rendelt végrendeleti juttatást. Bár számos végrendelet készül évente vallási közösségek, egyházak részére ez az első alkalom, hogy egy vallási közösség ilyen értelemben a vonatkozó jogszabály téves értelmezése miatt hátrányos helyzetbe kerül. A fenti jogértelmezés sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmát minden objektív és ésszerű indok nélkül.

1. Kiegészítő Jegyzőkönyv az Egyezményhez 1. Cikk - A tulajdon védelme

Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.

Álláspontunk szerint az első és másodfokú Bíróság jogértelmezése sérti a végrendelező és indítványozó vonatkozásában az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikkét a tulajdon védelméhez való jogot, ugyanis a végrendelezés joga kapcsolódik az egyén tulajdonjogával való szabad rendelkezéshez, amit az elsőfokú bíróság által elfogadott jogértelmezés a jelen ügyben szükségtelenül korlátoz, ami nincs arányban az elérni kívánt törvényben meghatározott céllal.

II.B. Másodlagosan kérjük az Abtv. 26.§ (1) bekezdése alapján a hivatkozott ítéletek megsemmisítését és a Ptk. 7:19.§ (4) bekezdésének bevett egyházakra történő alkalmazásának alaptörvény-ellenességének megállapítását

Amennyiben a tisztelt Alkotmánybíróság úgy ítéli meg, hogy az indítványban feltárt alkotmányossági probléma a hivatkozott bírósági döntések megsemmisítésével nem számolható fel teljes mértékben, úgy másodlagosan kérjük, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel vizsgálja meg a Ptk. 7:19.§ (4) bekezdését, és mondja ki a sarkalatos törvénynek minősülő Ehtv-ben szereplő, sui generis jogi személynek minősülő bevett egyházakra történő alkalmazása az egyház „tagjai” vonatkozásában alaptörvény-ellenes.

III. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

III. a) Végrehajtás felfüggesztésével kapcsolatos nyilatkozat

Ezúton nyilatkozom, hogy indítványozó nem kezdeményezte a hivatkozott jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

III. b) Nemleges nyilatkozat személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról

Az Abtv. 57. § (1a) bekezdésére tekintettel ezúton nyilatkozom, hogy indítványozó nem járul hozzá a személyes adatai közzétételéhez.

III. c) Mellékletek

1. ügyvédi meghatalmazás
2. 4.P.88.192/2018/42-es számú elsőfokú ítélet
3. 44.Pf.630.178/2020/6-os számú másodfokú jogerős ítélet
4. 2017.09.30-án kelt végrendelet
5. ideiglenes hagyatékátadó végzés
6. indítványozó kereset ellen benyújtott ellenkérelme
7. indítványozó elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezése
8. indítványozó képviselőjének aláírási címpéldánya
9. indítványozó nyilvántartásba vételét igazoló hatósági kivonat

Budapest, 2020. augusztus 11.

Tisztelettel:

 indítványozó,
képv.: dr. Szecsődi Zsolt ügyvéd

